

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 14 • Perjantaina 29. heinäkuuta 2011

62. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 23 %)

64. Hiitolan pitäjäjuhlat

Porissa 6.- 7. 8.2011 • Porin Kauppaoppilaitos Luvianpuistok.1

La. 6.8. klo 13 Hiitola-säätiön järj.SEMINAARI.
Aiheena sukututkimus ja Hiitolan sukuja,
Harri Kekki. Vapaa pääsy, kahvitarjoilu.

Su. 7.8. klo 9 LIPUNNOSTO
JUHLAPAIKALLE, lippulaulu.

Su. 7.8. klo 10 MESSU
Teljän kirkko, Koivistonpuistikko 50 Pori
Saarna rovasti Jouko Paukkunen.
Messun jälkeen kunnianosoitus Keski-Porin
kirkkopuistossa muistomerkeillä n. klo 11.40
Ilmainen bussikuljetus lähtö klo 9.30
Kauppaoppilaitos

Su. 7.8. klo 13 PÄÄJUHLA,
Juhlapuhe Vuorineuvos Jukka Viinanen
Musiikkia Jaana Lammi
Meri-Porin soittokunta

La. ja Su. 6.-7.8. klo 11-16 NÄYTTELYT
- Satakunnan museon järjestämä näyttely,
Hiitolasta evakuoituja tavaroita
- Kaija Pöystin järjestämä näyttely, kasvitauluja.

Pääsymaksu 12 € sisältää väliaikakahvin.

Säätiön ja pitäjäseuran tuotemyyntiä.

su. keittolounas 5 € ja kirkkokahvit 2 €

Hiitola-säätiö - Hiitolan Pitäjäseura ry.

Toivotamme
kaikki
lämpimästi
tervetulleiksi!

*Lipiän talon pihasta sama näkymä, joka oli myös
vanhan perhealbumin kuvassa.*

Juuria etsimässä

Suuret elämänmuutokset, kuten eläkkeelle siirtyminen, saavat ihmisen punnitsemaan omia aikaansaannoksiaan ja niihin vaikuttaneita valintoja taustatekijöineen. Lapsuus- ja nuoruusvuodet rakentavat ihmiselle perustan, jonka muodostumisessa vanhemmat ja lapsuuskodin arvot ovat tärkeimpiä vaikuttajia.

Vanhempamme ovat olleet nuoria sodan aikana ja isämme suku on kokenut evakkotaipaleet. Ajatuksemme alkoivat askarrella vanhempiemme elämänkuvioissa ja heidän elämässään Karjalassa.

Silloin, kun meillä olisi ollut

lähipiirissä ihmisiä kertomassa näistä ajoista, emme olleet kypsiä ottamaan tietoa vastaan. Nyt kun asia kiinnostaa, ei kertojia enää ole.

Matkan valmistelut

Muutama vuosi sitten sovimme Tarja - serkkumme kanssa Karjalassa käynnistä. Tätimme, joka oli vielä elossa 1990-luvulla, ei halunnut aikanaan lähteä katsomaan Karjalan kodin hävitettyjä paikkoja. Niin kiipeitä olivat sodan kokemukset hänen mielessään.

Täti oli kokenut kaksi evakomatkaa lapsikatraan kanssa.

Hän olisi osannut opastaa oikeisiin kohteisiin.

Onneksi mummomme oli kertonut meille lapsenlapsilleen Kuoksjärven Meskasista, Parkkaleista ja Kemppeisistä.

Tieto siitä, että karjalakartat ovat netissä sekä muistot mummomme mielenkiintoisista kertomuksista Hiitolan Kuoksjärven kylästä ja syntymäkodista Kilpolassa tuottivat surfailun tuloksena Kuoksjärven Kemppeisen mäen löytymisen kartalta. Perhealbumissa oli myös kuva tästä paikasta.

Oli siis aika toteuttaa matka.

Löysimme netistä myös Hiitolan pitäjäsivut. Yllätyk-

seksemme huomasimme, että Hiitolaan tehdään nykyisin bussimatkoja. Tästä alkoivat matkansuunnittelu ja keskustelut Hiitolan Pitäjäseura ry:n sihteerin ja matkanvetäjän Raija Laaksosen kanssa.

Me sisarukset sekä kaksi serkkuamme olimme valmiit lähtemään etsimään kartan ja muutaman vanhan valokuvan perusteella Lipiän suvun asuinpaikkaa Hiitolasta. Kokenut matkanvetäjä Raija oli miettinyt asiaa ja todennut, ettemme varmaan löydä paikkaa pelkän kartan avulla.

Raija oli viisaana ja huolehtivana ihmisenä talven aikana Porissa tapahtuvissa tarinailloissa kysellyt ihmisiltä, tunteeko joku Lipiän suvun paikkoja. Joukosta löytyivät Pauli Salmelainen ja Kari Kaijo, jotka tiesivät sukumme asuinpaikan. Kukaan ei tässä vaiheessa tuntenut Pörsin suvun asuinsijoja Salokilpolassa.

Matkat Hiitolaan

Jännittyneen uteliaina lähdimme kahden serkkumme kanssa ensimmäiselle Karjalan matkalle kohti Hiitolaa heinäkuussa 2010. Matkamme alkoi aamuyöllä Riihimäen ABC asemalta. Linja-auto oli yllätykseksemme melkein täynnä

Jatkuu sivulla 3

Tässä lehdessä

Paimensoittimet heräävät eloon taitajan käsissä

sivu..... 4

Hiitola-Säätiön leiri Silokalliolla

19. – 22.5.2011

sivu..... 6

Yllätyksiä kotiseuturetkellä

sivu..... 8 ja 12

Kurkijoki-museossa ei enää hikoilla

sivu..... 9

Hiitolan Pitäjäjuhlat

6.-7.8. Porissa

Kurkijokelaisten 65. Pitäjäjuhlat

13.-14.8. Loimaalla

Toimitus on avoinna
tiistaisin ja torstaisin klo 9-14.

Seuraavat lehdet ilmestyvät
12.8., 26.8. ja 9.9.

Pörsin talon kivijalka
Salokilpolassa

Toiset polvet

Näitä toisia-, kolmansia- ja jopa neljänsiä polvia on jälleen käynyt runsain mitoin Hiitolassa, Kurkijoella ja varmasti muuallakin Karjalassa.

On ollut ilo huomata, että jälkipolvien kiinnostus on herännyt ja että he ovat halunneet tulla tutustumaan sukunsa juuriin.

Ehkäpä moni ensikertalainen on lähtenyt matkalle sekavin tuntein, miettien, että mitä siellä on ja mitä ei ole. Kuitenkin mukava porukka ja maisemien kauneus saavat matkan rasiutukset ja muut puutteet unohtumaan.

Matkaa tehdessä on havaittavissa, että pitkä matka väsyttää jälkipolvia huomattavasti enemmän kuin sieltä aikoinaan pakolla pois joutuneita.

Olenkin pannut merkille, että moni alkuperäinen Hiitolainen tai Kurkijokelainen saa melkein ”siivet selkään”. Niin hyvältä tuntuu taas käyskennellä kotitänhuvilla ja kertoa ”toisille polville” mis olliit miun lapsuuden leikki-paikat, meijän pellot, syntymäsauna, ja muut rakennukset.

Kertojan innostus tarttuu myös nuoriin, ja innokkaina he ovatkin porukassa mukana, rämpien huonoissakin maastoissa mukisematta.

Tuntui mukavalta jälkeensä päivän tapahtumia kertoillessa kuulla monen nuoremmankin puhuvan ”meijän maista”.

Näin he ovat omaksuneet nämä paikat myös omikseen ja heille on siirretty tieto missä ovat heidän juurensa.

Lähitulevaisuudessa alkaakin olla viimeiset hetket kun siellä aikanaan asuneet jaksavat osallistua näille matkoille. Joten nyt nuorempi polvi mukaan, niin saatte tehdä matkat parhaan mahdollisen oppaan ja kertojan kanssa. Tallentakaa myös kaikki kerrottu mieliinne ja kyselkää kaikkea mahdollista ja mahdotonta, niin ei tarvitse harmitella sitten joskus kun ei kertojia enää ole.

Myös meidän suvun ”toiset polvet” ovat vankasti Hiitolan lumoissa, ja tämän kesän matkalla järjestivätkin upean, kotiseutumatkailun 20v juhlan. Kaikesta huomasi, että he olivat huolella valmistautuneet näihin Riekkalassa ja Nehvolassa vietetyihin ”alkumummola” päiviin.

Myö ”vanhat polvet” oltiin monista yllätyksistä ja hienoista ohjelmanumeroista kerrankin melkein pämykistyneitä.

Nyt elokuun ensimmäisenä ja toisena viikonloppuna vietämme Hiitolan ja Kurkijoen pitäjäjuhlaa, toivotavasti myös ne houkuttelevat mukaan nuorempaakin polvea.

Sielhä myö välellä tavataaki.

Raija Laaksonen

Kuolleita

Rakkaamme

**Irja Elina
BJÖRKLUND**

o.s. Viinanen

* 22.10.1920 Kurkijoella
† 28.6.2011 kotonaan Strängnäsissä

Jäimme suureen suruun ja
kaipaukseen
lapset
lasten lapset
lastenlasten lapset
muut sukulaiset ja ystävät

*Kesätuuli kuiskaa meille
sinulla on hyvä olla nyt
äiti pieni.*

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.

Rakas Äitimme,
Mummi, Isomummi

**Elsa
PALONEN**

o.s. Heinonen, ent. Raittila

* 18.12.1912 Kurkijoki
† 29.6.2011 Hämeenlinna

*Jo Karjalan kunmailla lehtii puu,
jo Karjalan koivikot tuuhettuu,
käki kukkuu siellä ja kevät on,
vie sinne mun kaihoni pohjaton.*

Rakkaudella muistaen,
kiittäen ja kaivaten.

Lapset ja lastenlapset perheineen
sukulaiset ja ystävät.

Siunaus toimitettu lähiomaisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Rakkaamme

**Sirkka Kaarina
PÖYRI**

o.s. Kaartinen

* 20.4.1929 Kurkijoki
† 9.7.2011 Alastaro

*Niin kuin muuttolintusen tie
taivasta kohti kulku vie.
Kuin unelma kiitävi elämä pois
kirjkausrantahan kodista maan.
Suo, että mun sieluni valmisna ois,
auttaos onneni saavuttamaan*
Hilja Haahiti

Jussi ja Erja
Antti
Anni ja Jerri
Pentti perh.
Sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Rakkaamme, hyvä puoliso,
isä, isoisi ja isoisoi

**Pekka
UTUNEN**

* 12.9.1925 Kurkijoki
† 7.7.2011 Espoo

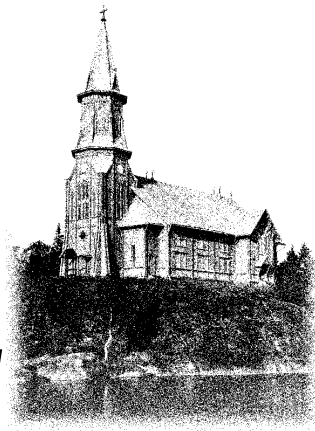
Rakkaudella kiittäen ja kaivaten
Aune
Satu-Maarit
Johanna ja Teemu
Sari ja Kalevi
Antti, Minna ja Netta
Sukulaiset ja ystävät

*Oli sulla sydän niin lämmin ja hellä,
oli siellä paikka meillä jokaisella.
Mitään et pyytännyt, kaikkiesi annoit,
meidä muistit ja huolta kannoit.
Kauniit muistot voimaa antaa,
surun raskaan hiljaa kantaa.*

*Viheriäisille niityille hän vie minut
lepäämään,
virvoittavien vetten tykö hän minut
johdattaa.
(Psalmi 23:2)*

Siunaus toimitettu 22.7.2011. Lämmin kiitos osanotosta.

Hartaus sunnuntaille
31.7.2011

Ei vaihtoehtoja

Miten usein erehdyimme siinä, minkä pitäisi olla meillä itsestään selvää. Kuinka helposti sorrummekaan sellaiseen, johon ei alkuunkaan pitäisi. Kristillisyytemme ja uskomme joutuu koetukselle päivittäin, mutta erityinen haaste on aina se, miten suhtaudumme toiseen ihmiseen, lähimmäiseemme.

Herramme Jeesus ei anna meille vaihtoehtoja sen suhteen, kuinka meidän tulisi toisiin ihmisiin suhtautua. Valinnanvara ei tässä ole. On vain yksiselitteinen ja selvä käsky: rakasta.

Yksinkertaisuudesta ja selvyydestään huolimatta tämä on vaikea käsky toteuttaa käytännössä. Elämä kuljettaa meitä jatkuvasti tilanteisiin, joissa Jeesuksen käsky on määrä soveltaa. Eri tavalla ajattelevat, kaukaisista maista saapuneet, omaa uskoa toisella tapaa ilmaisevat, omanlaisiin ratkaisuihin ja valintoihin päätyneet sekä harmia ja pahaa mieltä aiheuttaneet ovat esimerkkejä lähimmäisistä, joita meidän pitää rakastaa. Aivan lähimpienkään rakastaminen ei aina ole helppoa - myös heitä Jeesus käskyssään tarkoittaa.

Jeesuksen käsky rakastaa saa meidän käsissämme joskus outoja ilmenemismuotoja. Rakkaus asettaa toisinaan rajoja ja se on luonteeltaan lujaa, mutta kuinka helposti se voikaan muuttua kovuudeksi ja armottomuudeksi, rakkauden irvikuvaksi. Vielä helpompaa on ajatella rakkauden olevan vain pidättäytymistä lähimmäisen vahingoittamisesta. Tästä ei enää ole pitkä matka välinpitämättömyyteen ja mitäänsanomattomuuteen.

Vaihtoehtoja lähimmäiseen suhtautumisessa ei meille siis ole annettu. Jos kuvittelen jotakin muuta tai toimin käytännössä toisin, minun on syytä lukea uudelleen ja tarkasti Herramme sanat Raamatusta ja tehtävä parannus.

Tapio Luoma

Tapio Luoma on Seinäjoen seurakunnan kirkkoherra.

Onks tietoo KYSYMYKSET?

- Montako raajaa on ravulla?
- Mikä juures hallitsi suomalaisten ruokavaliota ennen perunan yleistymistä?
- Missä maassa puhtaan iirin kieltä?
- Minä vuonna Johannes Virolainen kuoli?
- Mikä kunta on tullut tunnetuksi Kihaus-nimisestä musiikkitapahtumasta?
- Mikä on Suomen vanhin paperitehdas?
- Kuka poliitikko piti ns. pyjamantaskupuheen?
- Minkä pohjoiskarjalaisen kunnan nimessä on vain kolme kirjainta?
- Minkä värisiä ovat kevään ihka ensimmäiset kukat?
- Mikä ammattikunta järjesti historiansa ensimmäisen työtaistelun lokakuussa 1940?

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Jaakko Taitonen (pj.), Raija Laaksonen, Marjaleena Laine, ja Leena Virtanen
Päätoimittaja: Helena Sulavuori
ja toimittajina kaikki Kurkijokelaiset ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoimna: Tiistaisin ja torstaisin klo 9–14
puh. 050-521 3336, toimitus@kurkijoki.fi

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmäkseen ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 70 senttiä/mm + alv 23 %
Mustavalko 50 senttiä/mm + alv 23 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 12 mennessä.
Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi..... 39 euroa
6 kk..... 23 euroa
Pohjoismaat 44 euroa
Muualle 52 euroa
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Y-tunnus 0204020-9
Sivunvalmistus:
Etusivupaja, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Muista surussa Kurkijoki-adressilla
hinta 8 €, saatavissa toimituksesta

29.7. Levitkööön sanoma sinun hyvytyesi runsau-desta, kiitettäkööön sinun vanhurskauttasi riemuitten. Ps. 145:7

30.7. Te ette siis enää ole vieraita ja muukalaisia, vaan kuulutte Jumalan perheeseen, samaan kansaan kuin pyhät. Ef. 2:19

31.7. Jeesus sanoi: "Yksi sinulta puuttuu. Mene ja myy kaikki, mitä sinulla on, ja anna rahat köyhille, niin sinulla on aarre taivaassa. Tule sitten ja seuraa minua." Mark. 10:21. Virsi 323:1 Nyt kiitä, sielu, Herraa / ja hänen pyhää nimeään, / nyt kiitä, sielu, Herraa / ja muista hänen hyvytytään. / Anteeksi kaikki synnit / hän antaa armossaan, / hän kuih-tuneen ja kuolleen / voi saada kasvamaan. / Hän tuntee kaikki puutteen, / hän siunaa särkyneen, / ja nuoruutesi elpyy, / saat kaiken alkaa uudelleen.

1.8. Herra on kansansa voi-ma, voideltunsa apu ja turva. Ps. 28:8

2.8. Jos te noudatatte lain kuningaskäskyä niin kuin se Raamatussa on: "Ra-kasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi", te teette oikein. Mutta jos te erot-telette ihmisiä, te teette syntiä. Jaak. 2:8-9

3.8. Joka ei toista armah-da, saa itse armottoman tuomion, mutta joka armahtaa, saa tuomiosta riemuvoiton. Jaak. 2:13

4.8. Anna Jumalalle uhriksi kiitos, täytä lupauksesi Korkeimmalle. Ps. 50:14

5.8. Kiitetty olkoon Herra! Hän on kuullut avun- pyyntöni. Herra on mi-nun voimani ja kilpeni, häneen minä luotan. Minä sain avun, ja mi-nun sydämeni riemuitsee, minä laulan ja ylistän Herraa. Ps. 28:6-7

6.8. Herra on kansansa voi-ma, voideltunsa apu ja turva. Pelasta kansasi ja siunaa omiasi, kaitse ja kanna heitä nyt ja aina. Ps. 28:8-9

7.8. Samassa tuli pilvi, joka peitti heidät varjoonsa,

ja pilvestä kuului ääni: "Tämä on minun rakas Poikani, kuulkaa häntä!" Mark. 9:7. Virsi 151:8 Me Golgatalla lepäämme / ja kuormat sinne laskem-me. / Myös kirkastuksen vuorella / me saamme Herraa katsella.

Maanantai 08.08.2011 Hän loistaa valona, hän sä-teilee kirkkautta, hohde verhoaa hänen suuren voimansa. Hab. 3:4

9.8. Jumala sanoi Moosek-selle: "Minä olen se joka olen." Hän sanoi vielä: "Näin sinun tulee sanoa israelilaisille: 'Minä-olen on lähettänyt minut teidän luoksenne.' " 2 Moos. 3:14

10.8. Herra sanoo: "Älä pelkää. Minä olen ensim-mäinen ja viimeinen, iäti elävä. Minä olin kuollut, mutta nyt minä elän, elän aina ja ikuisesti. Minulla on kuoleman ja tuonelan avaimet." Ilm. 1:17-18

11.8. Iloitkaa, hurskaat! Iloitkaa Herrasta, ylistä-kää hänen pyhää nime-ään! Ps. 97:12

Nimi-päivät

Heinäkuu
viikko 30

29 pe	Olavi, Olli, Ulevi, Uoti
30 la	Asta
31 su	Helena, Elena

Elokuu
viikko 31

1 ma	Maire
2 ti	Kimmo
3 ke	Nea, Linnea, Neea, Vanamo
4 to	Veera
5 pe	Salme, Sanelma
6 la	Toimi, Keimo
7 su	Lahja

viikko 32

8 ma	Sylvi, Sylvia, Silva
9 ti	Erja, Eira
10 ke	Lauri, Lasse, Lassi
11 to	Sanna, Susanna, Sanni, Susanne

Muistettavaa

Kalakurjet. Onkikilpailu Pa-raisilla lauantaina 30.7. klo 19-13. Paikat arvotaan. Linja-autoaikataulu: Virttaa Matka-Viitala klo 6, Kurakorvent. klo 6.10, Hirvihovin pysäkki klo 6.20, Hirvikosken apteekki klo 6.25, ST1 Loimaa klo 6.30, Puistokatu 39 klo 6.40, OP Loimaa klo 6.50, Niinijoki klo 7.05, Haaroinen klo 7.10, Ori-pää Shell klo 7.25, Riihikoski Lankkistent. klo 7.35. Kilpailun jälkeen nautitaan Kalakurkien tarjoamat makkarat ja kahvit.

Kirkkopyhä Vampulassa su 31.7. klo 19. Vietämme jälleen karjalaisten kirkkoiltaa sana-jumalanpalveluksen merkeis-sä. Saarnan pitää Vampulan

Perheutisia

Oskari sai pikkusiskon

entinen kirkkoherra, rovasti Heikki Mäkelä. Alttarilla on kappalainen Anneli Salenius, kanttorina Katri Rajala Ori-päästä. Jumalanpalvelukses-sa avustavat Vampulan kar-jalaiset. Tilaisuuden jälkeen tarjotaan kirkkokahvit seura-kuntatalolla. Ohjelmatuokios-sa on Heikki Mäkelän puhe, Katri Rajalan musiikkiesityk-siä, Pirkko Riikonen tuo sääti-ön tervehdyksen ja laulamme yhteislauluja. Tervetuloa kau-empaakin viettämään kesä-ilttaa Vampulan kauniiseen kirkkoon.

Sikiön sukuseuran vuosiko-kous 20.-21.8.2011 Jaakki-man Kristillisellä Opistolla Ruokolahdella. Ilmoittautumi-set 5.8. mennessä Riitta Sai-niolle puh. 040 544 7582.

Heidi ja Tuomas Kettusel-le syntyi tyttövauva 19.7. Tyks:ssä. Painoa työllä oli 3600 g ja pituutta 53 cm. Saini-mummo ja Martti-papa onnittelevat.

Alholaisjuuriset huomio!

Alhon kyläkirjan talo- ja asukastiedot alkavat olla kirjattuina. Kirjan yhdessä osassa tullaan luettelemaan 1930 -luvulla Alholla (ja Alhonsalolla) olleet talot. Valotamme sekä tilojen että niitä asuneiden sukujen vai-heita. Haluamme myös ker-toa, keitä Alholla tuolloin asui. Taloittain kerrotaan niiden asukkaat - useimmi-ten siis talon ”isäntäpari” ja lapset. Perheiden lapsista

mainitaan ne, jotka Alholla ehtivät asua - siis viimeiseen evakkoon lähtöön mennessä syntyneet.

Tuon ajan isäntäpareis-ta valtaosa osa on jo edes-mennyt. Heidän lapsistaan kyläkirjassa mainitaan nimi sekä syntymä- ja mahdolli-nen kuolinvuosi. Samalla tavoin kerrotaan toki niistä alholais-perheistä, jotka ei-vät olleet talollisia. Heistä suurin osa asui Alhon ase-

maseudulla.

Eri alkuperäislähteistä - esim. suvulta itseltään, kirkonkirjoista, henkikir-joista ja Siirtokarjalaisten tie -teoksesta - peräisin olevat alholaisten henkilö-tiedot ovat Veikko Revon ja Ahti Kurrin tietokoneilla sukututkimusrekistereissä. Henkilörekisterilain mu-kaan näin rekisteröidyille henkilöille on asiasta tie-dotettava, ”jos tietoj a-

taan käyttää sukukirjan tai vastaavan julkaisemiseen”. Tiedotusvelvollisuuden tarkoitus on antaa kansalai-sille mahdollisuus tarkistaa heistä tiedostoissa olevat tiedot. Halutessaan voi myös kieltää omien tietojen-sa julkaisemisen. Emme mi-tenkään kykene jäljittämään ja tavoittamaan henkilökoh-taisesti kaikkia alholaisper-heiden elossa olevia lapsia. Silloin tiedotusvelvollisuut-ta voi toteuttaa yleisten tie-dostusvälineiden - vaikkapa Kurkijokelaisen - kautta.

Niinpä huomio kaikki al-holaisjuuriset! Voitte halu-

tessanne tarkistaa tiedot, joi-ta teistä on Veikon ja Ahdin sukututkimusrekisterissä. Yhtään emme pane pahak-semme, jos meihin yhteyttä otatte! Hyvin mielellämme otamme myös edelleen vas-taan muisti- ja muuta tietoa Alholta. Kirjaan ehtii vielä - mutta syksyyn mennessä kirjan kannet pannaan kiini-ni.

Tätä lukevista alholais-perheiden jälkeläisistä suu-rin osa on varmaan sotien jälkeen syntyneitä. Teidän tietojanne Alhon kyläkir-jaan ei siis tule. Olisimme kuitenkin iki-iloisia, jos sii-

tä huolimatta ottaisitte yhtaeyttä ja varmistaissitte, että kirjaan saadaan suvustanne paras mahdollinen tieto! Samalla saattaisi oma sukutietone karttua!

Meidät tapaa myös Kurkijoen pitäjäjuhliilla Loi-maalla elokuussa!

Ahti Kurri
Ukonkivenpolku 2 A 1
01610 VANTAA
puh: 050-373 9369
ahti.kurri@elisanet.fi

Jatkoa sivulta 1

Hiitolaan matkaaajia.

Matkaoppaamme Raija oli kertonut meille, että Pauli ja Kari ovat myös matkalla mukana. Pauliin tutustuimme Muolaan levähdyspaikalla. Pauli toivotti Lipiän tyttöt tervetulleeksi matkalle. Linja-autossa edessämme istuva mies osoittautui Kariksi. Menomatkan aikana näimme Kiviniemessä vuolaasti virtaavan Vuoksen, joka oli hieno näky. Käkisalmen näimme auton ikkunasta. Täällä siis Lipiän suvun miehet kävivät aikoinaan markkinoilla ostamassa ja vaihtamassa hevosiä. Meillä on tallessa melkein sata vuotta vanha peltivalokuva näistä miehistä. Muuta kuvaa ei meillä 40-vuotiaana kuolleesta isoisästämme ole olemassakaan.

Illan tullen tulimme majapaikkaamme Kurkijoen Raholaan. Paikka osoittautui siedettäväksi, tosin juoksevan vedentulo oli ongelmallinen.

Seuraavana aamuna lähdimme joukolla aamupalan jälkeen kohti Hiitolan Kuoksjärveä.

Pauli ja Kari olivat lupautuneet meille matkaoppaiksi. He kertoivatkin meille Kuoksjärven asukkaista ja

paikoista ja toimivat erinomaisina kotiseutuoppainamme. Paulin lämminhenkisyttä ja Karin tilannehuomoria muistelemme näin jälkikäteen keskenämme.

Tutustuimme Paulin upeaan kotipaikkaan, jota hän käy vuosittain katsomassa. Sen jälkeen kahlasimme heinäkuisessa horsmapellos-sa Kuoksjärven kansakoululle, josta oli jäljellä maakellarin paikka.

Täällä koulua kävivät silloiset Lipiän lapset, isämme ja tätimme. Mielessä syntyi kysymys, täällä horsmapel-lossako ne meikäläisten juuret sitten ovat.

Tämän jälkeen suuntasimme matkamme Kuoksjärven Kempin mälle etsimään Lipiän talon sijaintia. Loppumatkan tie oli niin huonoa, ettei sitä voinut ajaa eteenpäin kuin venäläisen kuskimme Jurin maasturilla.

Talon paikasta meillä ei ollut tarkkaa tietoa, mutta tiesimme olevamme aika lähellä, kun katselimme pellon vieressä virtaavaa Kokkolanjokea ja kaunistasimme maen kumpareta, mistä lähti lentoon ruisrääkkä. Emme olleet kuulleet emmekä nähneet aikaisemmin ruisrääkkää, mutta nyt soi ruislunnun laulu korvissamme, vain tähtäpäät puuttui-

vat. Paikka oli mielestämme todella kaunis.

Totesimme serkkujemme kanssa, että emme ihmettele nyt enää sitä, että isämme suku kaipasi tänne koko ikänsä.

Ensimmäisen matkan aikana Raija Laaksonen sai meidät houkuteltua myös Porissa elokuussa 2010 järjestettäviin Hiitola - juhliin kertoen mahdollisuudesta saada sieltä sukuselvitys suvustamme.

Porissa sukututkija Harri Kekki etsi ystävällisesti tietokoneellaan tutkimuksensa sukupuustamme, jossa ensimmäinen syntymäaika oli 1680-luvulta. Se oli Hiitolapäivien arvokkain anti. Toki Riitta Uosukaisen puhe karjalaisuudesta ja sen merkityksestä Suomelle jäi myös mieleen.

Sukupuumme innosti meitä uuteen matkaan ja myös sukutietomme syventämiseen. Sen teimme Pauli Salmelaisen neuvosta käenkukunnan aikaan toukokuussa, jolloin pitkä heinä ei vielä peittänyt kivijalkoja.

Toisella matkalla löysimme mummomme Ida Lipiän o.s. Pörsti lapsuudenkodin kivijalat ja myös Lipiän talon oikea paikka varmistui Paulin ansiosta.

Pörstin suvun asuinpaikkojen löytymiseen oli Raija

Laaksoella taas suuri osuus. Hän löysi tiedustelujensa ansiosta talven aikana mummomme veljen tyttärentytären, joka asuu Jyväskylässä. Pikkuserkukultamme saimme kartoja ja vanhoja kuvia, joiden avulla oli helppo suunnistaa oikeaan kohteeseen.

Mitä kotiseutumatkat ovat meille merkinneet?

Kotiseutumatkoilla on selkiytynyt karjalaisuuden keskeisin olemus meille Lappeenrannassa syntyneille, mutta Hämeessä kasvaneille sisaruksille. Karjalan kartta on täsmäntynyt mielissämme ja puheet Karjalan luonnonkauneudesta olemme todenneet tosiksi.

Illanvietoissa on saanut laulaa tunteella tuttuja lauluja ja kuulla kotoisaa karjalanmurretta. Lapsuusmuistoi-neen on tullut niissä elävästi mieleen. Silloin esim. juhlapyhien vieto oli ulkoisilta puitteiltaan vaatimatonta, mutta sosiaalisesti rikasta ja laulun värittämää.

Näillä matkoilla on saanut tuntea olevansa omiensa joukossa. Hämeessä sitä on aina tuntenut olevansa jotenkin erilainen ja ulkopuolinen niin lapsuudessa kuin vielä osin aikuisenakin.

Kotiseutumatkat ovat herättäneet kiinnostuksen karjalaisuutta kohtaan.

Olemme hankkineet kartoja, selanneet nettisivuja ja tehneet arvokkaita kirjallöytöjä kirpputoreilta. Sieltä on löytynyt viisiosainen Karjala-sarja ja Valittujen palojen Karjalan monet kasvot.

Lisäksi olemme lukeneet kirjallisuutta, jossa on kuvattu ihmisten evakkotai-paletta ja sitä, kuinka lapset ja naiset kotirintamalla ovat kokeneet sodan. Hiitolan historiasta olemme löytäneet lukuja oman suvun vaiheista ja valokuvia, joista olemme tunnistaneeet sukulaisiamme.

On tullut myös tarve siirtää tietoa eteenpäin seuraaville polville sopivin keinoin painostamatta.

Iän myötä ihmisellä on tarve pohtia elämän tarkoitusta ja sen mielekkyyttä. Karjalan matkat ovat osoittaneet meille rauhan aikana kasvaneille sodan menetykset ja vääryydet.

Käynti Elisenvaaran asemalla pani pohtimaan kulloisenkin aikakauden ja myös sattuman vaikutusta yksittäisen ihmisen elämään. Mieleen tuli niitä tunteita kuten pelkoa, tuskaa ja vihaa, joita ihmiset kokivat sodassa.

Ajattelimme myös selviytymiskeinoja, joilla mentiin

eteenpäin. Matkat ovat panneet miettimään ihmiselämän rajallisuutta ja arvovalintoja, joita itse on tehnyt ja joita voi vielä toivottavasti tehdä.

Ihmisten uurastuksen tulokset voidaan hetkessä tuhota, mutta tuhon arpien korjaaminen vie luonnolta aikansa. Luonto kyllä hoitaa haavat ellei sitten ihminen jatkuvasti ja järjestelmällisesti tuhoa ympäristöään kuten Karjalassa nyt tapahtuu roskaamisen osalta.

Pohdimme myös, miten sodankauhut vaikuttivat sotilaiden mielenterveyteen ja millaisia seurauksia siitä on aiheutunut myöhemmin perheissä Suomessa.

Uskomme, että olemme matkojen ansiosta kasvaneet ja kypsyneet ainakin piirun verran myös ihmisenä. Mummomme on jättänyt meille lapsenlapsilleen hienon henkisen perinnön, jonka arvo on meille vasta nyt selvinnyt. Juuremme ovat syvällä Karjalassa.

Kiitokset teille kaikille, jotka olette auttaneet juuriemme löytämisessä!

Riitta-Liisa Lehtinen
Marja-Leena Luukkanen
Kuvat: kirjoittajat

Soreasti, koreasti soi Minna Hokaan paimenhuilu

Mörisevä, mutta pehmeän melodinen tuu-uut kuuluu helteen hellimällä pihalla. Perinnepuhaltimien rakentamisen ja soiton taitaja Minna Hokka esittelee karjalaista paimentorvea, turua.

Turu on vain yksi Minnan rakentamasta yli sadasta erilaisesta kansansoittimesta. Hän on rakentanut perinteisiä puhaltimia 2000-luvun vaihteesta asti. Vuonna 2007 hän sai soitinrakennukseen apurahan Suomen kulttuurirahastolta. Hänen oppi-isänsä on soitinrakentaja Jarkko Aallonloiske, joka puolestaan on saanut ensioppinsa maineikkaalta kansanmuusikolta, Teppo Revolta.

Mikä perinnesoittimissa viehätti?

”Ensiksi minua kiinnosti saada luonnonmateriaalit uuteen, innostavaan käyttöön. Pian havahduin siihen, että näitä soittimia on ollut kymmeniä erilaisia, vaikka nykyään ihmiset hädin tuskin osaavat tehdä pajupillin. Halusin tehdä paimensoittimet eläviksi, jottei tieto niistä unohtuisi kirjojen sivuille.”

Vain luovuus rajana

Minna kertoo, että jos soitin on tehty vain matkamuistoksi tai lasten leluksi saa siitä yleensä vain yhden trööti tai piip -äänen. Toisaalta taitava ja musikaalinen tekijä voi harjoittelun jälkeen soittaa rakentamallaan torvella tai huilulla mitä vain. Näytteeksi hän soittaa pätkän kappaleista 'Kaksi vanhaa tukkiätkää' ja 'Maijal' oli karitsa'.

”Soitinten kanssa ei tarvitse olla tiukkapipo: Perinnesoitinten rakentaja voi tehdä klarinettiinsa kahdeksan sormiaukkoa, vaikka historiallisessa mallissa olisi vain neljä”, Minna kertoo.

”Musikaalisimmat paimenet pyrkivät tasavireiseen asteikkoon, jonka voi soittaa pianon valkoisilta koskettimilta. Aina se ei heiltä suinkaan onnistunut, ja hyvän soitimen tekeminen vei monta päivää.

Tavallisimmin sävelasteikot olivat kuitenkin satumanvaraisia; yhdellä pillillä soiteltiin yhtä melodiaa, toisella sama sormitus antoi erilaiset äänet.”

”Sitten on vielä erikseen luonnonsävelasteikko, joka tulee sormiaukottomista huiluista asteittain voimakkaammin puhaltamalla samalla sormenpäällä toista, avonaista päätä avaten ja sulkien. Näin saa tietyt, putken pituuden mukaan laskettavissa olevat äänet.”

Valmiilla soittimella hu-

Minna Hokka taitaa turun soiton.

viteltiin tovi, tai niin kauan kuin soitin antoi äänen; ehkä pian värkättiin ajankuluksi jotakin uutta mallia. Huiluilla luriteltiin lintujen ääniä matkien ja mielialojen mukaan. Kaikki luritukset olivat ainutlaatuisia.

Karjalaiset soittimet

Turun lisäksi Minna tuntee muitakin karjalaisia soittimia.

”Muita karjalan trumpetisoittimia ovat mm. brelo ja reno. Turujen, kuten muidenkin paimensoitinten, muoto ja koko vaihtelivat. Ja joistakin soittimista, kuten mutkaluikusta, on olemassa vain yksi tai kaksi soitinta museossa. Klarinettisoittimia olivat esimerkiksi lanetti, liru ja luttu.”

Yleisiä soittimia karjalassakin olivat soro- eli ruokopillit. Sadonkorjuuajaksi lapsille tehtiin pillejä rukiin oljesta. Soropillin päähän Karjalassa laitettiin ääntä voimistamaan vielä pieni kaikusuppilo sarvesta tai tuohesta, jolloin soitinta kutsuttiin toropilliksi.

Karjalassa soittimiin liittyi paljon uskomuksia. Esimerkiksi luttua on soitettu mm. Vepsässä pahan torjumiseksi perunannostoon ryhdyttäessä.

Karjan suojelemiseen liittyi kuitenkin erityisen paljon taikuutta.

Paimen rakensi itselleen kaksi torvea, joista toinen oli pyhä soitin. Sillä soitettiin vain keväällä karjaa laitumelle laskettaessa, jolloin paimen teki sopimuksen metsänhaltijan kanssa karjan suojelemisesta.

Karjalassa paimenilta edellytettiin loitsutaitoa. Kerrotaan, että oikein mahtavien paimenten ei tarvinnut kuin johtaa karja metsään nopealla soitannalla. Ennen auringonlaskua paimen sai torveen kolmesti puhaltamalla karjan vahingoittumattomana pois metsänpeitosta, joka oli suonjannut pedoilta.

Puuta, sarvea ja olkea

Millainen puu sopii soitimen materiaaliksi?

”Ennen vanhaan ihmiset tekivät soittimia kesällä tuoreesta puusta halkaistamalla, kovertamalla ja liittämällä puoliskot yhteen tuohinauhalla. Tuoreesta puusta tehtyä soitinta jouduttiin säilyttämään purossa tai lähteessä, jotta se pysyi soittokelpoisena. Nykyään kannattaa käyttää kuivaa puuta, jotta saa kestävästi soittimen.”

Minna käyttää kaikkea käsillä olevaa puumateriaalia. Kuten entisajan paimenet, hän tekee mieluiten soittimia haavasta ja lepästä, koska ne ovat pehmeitä puulajeja. ”Toisaalta kovasta puusta, esimerkiksi koivusta tai tammesta saa parhaimman äänen. Äänen voimistamiseksi soittimia kyllästetään nykyisin öljyllä.”

Koska monet soittimista päällystettiin tuohella, niitä kuulee virheellisesti kutsuttavan tuohitorviksi, vaikka tuohitorvi on vain yksi paimensoittimista.

Puun lisäksi soittimia tehtiin mm. lehmän sarvista, ruo’osta ja oljista.

Jos paimensoittimet kiinnostavat...

Paimensoitinten teko- ja soittotaidon säilymiseksi on tärkeää, että soittimia käytetään monenlaisen musiikin soittamiseen.

”Perinteisissä trumpetti- ja klarinettisoittimissa on aivan oma äänimaailmansa, jota voitaisiin käyttää rikastuttamaan steriiliä nykymusiikkia. Vaikka ennen paimenet soittivat yleensä yksin, mikään ei estä yhdesä soittamista; kappaleiden ohella voi soitella äänimaisemia ja tunnelmia.”

Soitinten tekemisessä ja soittamisessa yritys ja erehdys ovat usein parhaita opettajia. Kun oikeaa tai väärää ääntä tai soittotapaa ei ole, jokainen voi etsiä omat sävelensä. Parhaimmillaan perinnepuhaltimi-

en soittaminen on hauskaa ja rentouttavaa.

Vaikka soittimia voi tehdä moderneistakin materiaaleista, kuten pyöränkumeista, lankarullista, vanhoista virvelin vavoista tai jopa kopiopaperista, Minna suosittelee luonnonmateriaalien käyttöä.

”Oksia voi pyytää tulta metsänomistajalta tai kaupungin puisto-osastolta puiden leikkausaikaan. Järvi- ja meriruokoa voi käyttää monien soitinten rakentamiseen ja niitä voi ottaa vapaasti jokamiehenoikeuksien nojalla.”

”Mainiota soitinrakennusmateriaalia ovat koiranputket ja muut myrkyttömät putkikasvit. Kannattaa ottaa kasvikirja tai hyvä luonnontuntija mukaan materiaalinkuuretkelle. On myös parasta hylätä kaikki

kitkeränmakuiset soittimet. Erikokoisista putkikasveista saa helposti niin huiluja, oboeita kuin klarinettejakin.”

Ja jos omat soittimientekotaidot epäilyttävät, Minna valmistaa soittimia myös tilauksesta.

Sarka –museossa voi nähdä ja kuulla Minnan soittimia

Perimätiedon lisäksi tietoa löytyy kirjastoista ja museoista.

Soittimia ja niiden kopioita löytyy monista museoista ja kansanmusiikkialan oppilaitoksista. Kirjallisuutta, äänitteitä ja kuvia löytyy Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkistoista. Esimerkiksi Teppo Revon paimenmusiikkia on julkaistu cd:llä, jota voi hankkia omakseen Kansanmusiikki-instituutista.

Vuosittain järjestetään myös Pillipäivät, joille kaikki ovat tervetulleita; kiinnostuneet voivat ilmoittaa yhteystietonsa Minna Hokalle.

Minnan soittimiin, tietoihin ja taitoihin pääsee tutustumaan enemmän Maatalousmuseo Sarkassa (Vanhankirkontie 383, Loimaa) sunnuntaina 31.7. klo 12 alkaen. Minna on siellä soittamassa ja esittelemässä soittimiaan.

Minnan esityksen jälkeen klo 14 yleisö pääsee itsekin kokeilemaan soittimia ja Minna opettaa soropillin tekoa. Minnan voi myös pyytää tapahtumiin soittamaan tai opettamaan soitinten tekoa (www.minnahokka.com).

Teksti ja kuvat:
Niina Lehmusjärvi

Karjalainen toropilli: ruokopilli, jossa on sarvesta tehty kaikusuppilo.

Tyttöjen rippikoulu kevättalvella kirkon sakastissa.

Kirkko keskellä elämää

Elokuisena perjantaina vuonna 1991 Kurkijokelainen kertoi ensimmäisen kerran tulipalosta, joka

tuhosi kurkijokelaisille rakkaan puukirkon. Edellisen viikon keskiviikkona 24.7.1991 kirkko oli palanut

perustuksia myöten. Seuraavat lehdet täyttyivät muistokirjoituksista, runoista ja muisteloista.

Kirkon tulipalosta tuli viime sunnuntaina kuuluneeksi kaksikymmentä vuotta. Näinä vuosina yhä useammat kurkijokelaiset lapsineen ja lastenlapsineen ovat käyneet kirkon sijalla ja katselleet Lopotin taloja ja teitä kuin kirkon ovelta konsanaan. Kirkon tarina ja muisto elävät.

Sivun kuvissa pääosassa ei ole kuitenkaan kirkkorakennus vaan ihmiset, jotka elivät arkea ja juhlaa kirkon suojissa ja näköpiirissä. Ihmisetkin ovat osa kirkon tarinaa.

Niina Lehmusjärvi

Naiset ovat ottaneet kirjontatyönsä ja neuleensa mukaan ryhmäkuvaan Kurkijoen kirkolla vuonna 1903 tai 1904.

Hautajaissaatto lähdössä kirkosta 1930- tai 1940-luvulla. Kuva: Pekka Kyytinen.

Lapset retkellä kirkon takana kohoavalla mäellä.

Hiitola isoisän aikaan

Kuvat lähetti Silja Iltanen.

Emil Braggen talo ja kauraviisikkopelto Marjakoskella vuonna 1921.

Tiurulan nuottakunta Kyläsaaren apajalla vuonna 1930.

Kirkonkylän poikia Kirkonaholla v. 1937.

Jussi Nolvi (edessä) ja Matti Poutanen Kuoksjärveltä 1930-luvun alussa.

Hiitola-Säätiön leiri Silokalliolla 19. – 22.5.2011

Muistellen ja kertoen Tutut polut ja muistojen maa

Lämpimän keväsateen vihmossa alkoi leiriläisiä tavaroinen saapua Silokallion leirikeskukseen Hiitola-Säätiön järjestämälle leirille.

Heti alkajaisiksi talon isäntä Yrjö Laine lupasi meille, että hän oli tilannut kaikiksi neljäksi päiväksi kauniin sään. Varmastikin hänellä oli hyvät suhteet ilmanhaltijoihin, sillä jo puolta tuntia ennen luvattua aikaa alkoi mitä kaunein auringonpaiste. Juhlallisesti vedettiin kaunis puna-musta karjalanviiri leirin ajaksi liehumaan salkoon ja kauniisti kajahti Karjalaisten laulu, jolla perinteisesti leirin aloitamme.

Sitten olikin vuorossa leirinvetäjien ja leiriläisten oman itsensä esittelyt. Täytyyhän sitä tietää, keitä myö oikei ollaa ja mistä myö ollaa kotosii.

Säätiön edustajat tulivat kertoilemaan omasta puolestaan leirin ohjelmasta ja sen sisällöstä.

Laaksosen Raijalla oli vielä oikein kunnan tietoisuutta Hiitolasta. Siinä selvisi, mitä meillä oli aikanaan ollut ja mitä me olimme sitten menettäneet.

Hiitolan pitäjäseuran naiset olivat taas paistaneet karjalanpiirakoita, joista kahvin kanssa saimme nauttia. Pantiinpa pystyyn säätiön edustajien, leiriläisten ja Hiitolan pitäjäseuran väen kesken kilpailukin vanhoista karjalaisista murresanoista.

Historiikki – Kotkylä Karjalas

Perjantaina aamupalan jälkeen oli vuorossa Hiitolan historiikin esittely. Raija Vollanderin Hiitola-Säätiön toiminnasta kokoama historiikki, joka viime vuoden Hiitola-juhlien yhteydessä julkistettiin, kertoo moni-

puolisesti Hiitola-Säätiön vaiheista. Tässä sitä löytyy tärkeää tietoutta jälkipolville.

Perinnettä vaalittiin päivän aikana monella muullakin tavalla, esim. miesten taitavissa käsissä syntyi pajupillejä, joista jotkut jopa soivatkin. Naiset puolestaan tekivät varpavispilöitä. Niihän aikoinaan löytyi jokaisesta huushollista. Myös mölkkypeli sai innokkaita pelaajia. Lenkkimaastokin houkutteli muutamia.

Paikannimet talteen

Nyt jatkettiin sitten kotikylän paikannimien tallentamista. Karjalasta löytyy todella monipuolinen paikannimistö. Nyt lienee jo lähes viimeinen aika tallentaa nämä muistissa olevat nimet. Samoin kuin mukavat lempinimetkin itselleen saaneet henkilöt pistettiin paperille.

Runsaasti Hiitolasta otettuja vanhoja valokuvia oli myöskin näytillä ja kyllä sieltä monelle löytyikin ihan tuttuja henkilöitä ja sellaisia valokuvia, joita ei tiedetty perheistä edes olevan otettukaan. Monistuskone teki monet onnellisiksi vanhoista tutuista kuvista.

Terttu Ketola oli tuonut esille valmistamia perineneuleita runsaan määrän, samoin kuin Hiitolan perinesukan erilaisia versioita. Moni olikin kiinnostunut ja otti ohjeen mukaansa. Tutustuttiin perinteen keräämisen erilaisiin toteutuksiin, kuvin ja lehtileikkein.

Liisa Syrjä piti mielenkiintoisen esityksen Hiitolan musiikkielämästä ennen sotia. Mitä kaikkea olikaan tarjolla. Rikasta tuntui musiikkielämä Hiitolassa olleen. Jokaiselle jotakin. Ainahan siellä laulu raikaa, missä karjalaiset ovat koossa. Illan laulattajaksi oli saatu Tarmo Peltomaa hanu-

Lauantai-illan huumaa. Näkymä raniasaunalta Joutsjärven hämärtyvässä illassa.

reineen ja avustajanaan Veijo Sinkkonen. Myös Touko Collander lauloi ja laulatti. Saatiin leiriläisten kanssa mahtava lauluilta toivelauluineen.

Sie – mie – myö kaik yhes

Lauantiaamuna jaettiin porukka pareihin ja näin pareittain haastateltiin toisiamme. Kuka sie oot, mistä sie oot, mitä sie oot tehnt ja mitä siul nyt kuuluu. Nämä haastattelut on tarkoitettu kurssijulkaisun muotoon.

Leirillä mukana ollut Jari Rousku halusi koota talteen tätä runsasta tietoutta, jota yhteisvoimin kaiveltiin tuolta muistilokeroiden kätöksistä. Tietokoneaikana tämä käykin varsin näppärästi.

Pyhäaamun rauha hiljaa huokuilee

Upea sunnuntaiaamu saatiin leirin viimeiseksi päiväksi. Aamupalan jälkeen Liisa Syrjä piti upean esityksen Hiitolan seurakunnan sotaja evakkovuosista. Tämän esitelmän myötä saatiin todella mielenkiintoisesti tietoa tästä vaikeasta ajasta seurakunnan lopettamiseen saakka. Kiitos Liisa.

Esitelmän jälkeen alkoivatkin sitten Hiitolan kirkonkellot kutsua meitä tunnelmalliseen kappeliin

Leiriläiset Jari Rousku ja Pentti Ijäs nostavat puna-mustan Karjalan viirin salkoon.

Paras paikka

Ei paikkaa parempaa seutua rakkaampaa, kuin kylä lapsuuden takana rajojen.

Me sinne kuitenkin palaamme takaisin, maisemat tutut nää mielestä eivät jää.

Tunnelma kesäinen, runsaus kukkien, sydämeen painuvat hetket nää juhlat.

Kaikki muu unohtuu, muistot vain kultautuu, tännehan tullaan vaan uudestaan, uudestaan.

Terttu Ketola

hartaushetkeä viettämään. Liisa Syrjä hoiteli mallikkaasti tämän mieleenpainuvan sunnuntaiaamun hartauden.

Ruokailun jälkeen kokoonnuttiin vielä leiripalautteiden merkeissä ja leirin päätti kuten aina juhlallinen

viirin lasku ja meille rakas Karjalaisten laulu. Tällä kertaa olimme saaneet kilpalaulajan, jonka reviiirille olimme varmastikin tulleet, sillä eräs lintu lauloi kyllä ihan sydämensä kyllyydestä kilpaa kanssamme.

Kiitokset kaikille muka-

na olleille. Tehän se teette leiristä sen upean kokemuksen, jota on jälkeenkin päin ihan kiva muistella. Sää upea, paikka mitä parhain ja me kaikki yhdessä.

*Teksti ja kuvat
Terttu Ketola*

Ryhmäkuva leiriläisistä

Sunnuntaisen hartaushetken piti Liisa Syrjä. ”Altaritauluna” keväinen luonto.

Malttamattomana lähdetään kulkemaan omaa kotipihaa kohti, pian ollaan kotona.

Hiitolan Säästöpankissa toimii nykyisin kunnanvirasto.

Vielä kerran mummolassa Kotiseutumatka Hiitolaan 26.-29.6.2011

Aito venäläinen kiireettömyys laskeutui matkalaisten joukkoon Venäjän tullissa. Yksi virkailija tarkasti 35 matkalaisen passin katsoen ainakin kolme kertaa asiakastaan suoraan silmiin. Lopulta kuuluivat leimasimen terävät iskut ja totinen virkailija työnsi passin takaisin. Kotikylämatka sai arvokkaan alun.

Rajan takana aurinko paistoi sadepilvien lomasta.

Muolaassa Hiitolan Pitäjäläisjärjestön tarjoama kahvi ja karjalanpiirakat maistuivat kotoisalta ja yhtä kotoinen oli viereen ilmestynyt Metsämarketti. Ostettavaa näytti olevan runsaasti, eikä ostajistakaan ollut puutetta.

Tuota pikaa olimme oman pitäjän rajalla. Näkyi tuttuja paikkoja, muistot tulvahtivat mieleen. Hiitolan hautausmaalla poikkesimme jättämässä kukkatervehdykset

ja laulamassa suvivirren.

Majapaikkamme oli Kurkijoella viihtyisässä ja siistissä Raholan Vierasmajassa. Paikka on entinen Raholan koulu, joka valmistui 1937.

Päivällisen jälkeen saimme saunaan matkan pölyt pois. Tutustumisilta vietimme me, jotka vielä jaksivat kokoontua pitkän päivän jälkeen.

Kotikyläpäivä

Seuraavana päivänä bussi saatteli ensin Nehvolaan, Päijälään, Tiurulaan ja Laurolaan menijät kävelymatkan päähän kotipaikoiltaan. Meidät aseman seudulle menijät jätettiin entisen Säästöpankin kulmalle. Veijalaan mentiin taksilla. Kaikilla oli runsaat eväät jaksakseen olla koko päivän kotipihallaan.

Aurinko paistoi ja tuomet kukkivat ihan ryöppyämällä. Voikukkapeltojen odotin muuttuvan kullerokedoiksi, vaan niin ei käynyt. Kulle-roita kukki vain siellä täällä, samoin kalliokieliä, valkokuokkoja, rentukoita, pelto-kanankaalia ja paljon muita. Keväinen luonto näytti parhaansa. Karjalan käki kukkui tutusti kotimetsässä.

Me, joilla oli mummolassa vielä olemassa, kävelimme aivan uutta asfalttietä suoraan pihaan. Koira

haukkui vähän äkäisenä, mutta koiranpennut tulivat ystävällisesti vastaan. Tässä pihassa vanhempani vihittiin 28.5.1939, lähes tasan 72 vuotta sitten.

Talon ovi oli auki, me nimme sisään. Raisa-mummo tuli eteiseen ja tunnisti meidät heti. Ilmeisesti kirje ei ollut tälläkään kertaa tullut perille, koska tulomme oli yllätys. Jälleennäkemisen ilo oli vilpitön.

Raisa halusi tarjota meille kahvia. Vesi kiehui nopeasti ja murukahvi, keksit ja karamellit olivat pian pöydässä. Ohessa ehdimme katsoa viisi valokuva-albumia ja kuunnella emäntämme herkeämätöntä venäjänkielistä puhetta. Tulkin puute harmitti. Olisin halunnut tietää, miten äitini entinen kotipitäjä hoitaa vanhuksensa. Ulkonaisesta päätellen Raisa-mummo olisi tarvinnut monenlaista apua.

Sitten me vieraat kävelimme aseman seudulle. Kaikki oli lähes ennallaan vain hiukan enemmän ränssistyneenä. Kävelimme pitkän kylän raittia Linnavuoren taakse ja sieltä löytyi polku. Kovin tuntui vuori korkealta viime kiipeämiseen verrattuna. Keto-orkokit kukkivat valtoimenaan.

Linnavuoren laella katsoimme tuttua maisemaa.

Raivattalan kylässä näytti olevan elämää. Toivaisen talo oli purettu ja Kurosella oli hiljaista. Uusi elintarvikekauppa oli tullut, se oli ainoa ruokakauppa aseman seudulla. Ratapihalla ei näkynyt liikettä.

Palasimme bussiin, joka odotti vain meitä kahta. Auringon jo laskiessa nouti bussi kaikki takaisin Vierasmajaan. Päivällinen odotti onnellista joukkoa.

Iltatilaisuudessa sai kukin kertoa päivän tunnelmista. Oli ollut hyvä olla omilla kotikonnuilla, löydetty saunan kiukaan paikkaa ja muuta tärkeää.

Itse olin hieman haikea. Mumkola rapistuu hiljaksiin, vaikka oli pientä remonttiakin tehty. Entä kun Raisaa ei enää ole? Pojanpojat Pietarista pitävät taloa kesäpaikkanaan. Voiko siellä enää käydä? Melkein kadehdin heitä, joilla oli metsänreunansa, kivijalan kulmansa tai kotikoivunsa. Sinne voi aina mennä, luonto on yhtä kaunis ja paikka pysyy omana ja entisellään.

Joku voi pitää moista kotipihamatkailua turhana touhuna, mutta sitä se ei ole. Eikä sitä varmaan ymmärrä kukaan muu kuin toinen karjalainen.

Suuntana Terijoki

Sateen lotina herätteli meitä jo aamuneljältä. Aamupalan jälkeen lähdimme kohti Terijokea. Märillä hiekkateillä ajettiin hitaasti. Pe-

rillä olimme kuitenkin jo kolmelta ja aurinko paistoi taas. Hotelliin päästyämme ehdimme käydä ulkona ja joku sai rankan sadekuoron niskaansa.

Illalla kokoonnuimme hotellin ylimpään kerrokseen. Matkajohtaja Raija piti muresanatiekilpailun. Karjalan murteen sanat olivat nuorilta jo hukassa. Vanhimmat tiesivät kaikki, olihan se heidän lapsuutensa kotikieltä.

Viipurin kautta kotiin

Viimeinen matkapäivä valkeni aurinkoisena. Terijoen hiekkoihin tutustumisen jälkeen lähdimme ajamaan kohti Viipuria. Metsämarkettikin osasi taas pysäyttää meidät. Taisi poika tehdä hyvän tilin.

Rantatie oli hyvä ja saimme ihastella merimaisemaa.

Viipurissa olimme tunnin. Mitään viimeisen matkapäivän paniikkia ei ollut, vaikka monien matka jatkui vielä Poriin asti.

Tullissa oli nopea palvelu kolmesta rajaa ylittäneestä ryhmästä huolimatta. Kahdelle virkailijalle riitti yksi katse silmiin.

Oli hyvä olla juuri tällä matkalla näiden ihanien ihmisten joukossa. Ehkä tämä matka ei ollutkaan viimeinen kotikylämatkani. Mumkola on sentään aina mumkola.

Teksti: Leena Auranen

Kuvat: Arto Auranen

Mummolan asukas, Raisa, halusi tulla saattamaan vieraita portille asti.

Linnavuorelta kelpaa katsella ja kuvata Hiitolan maisemia

Kunniakäynti hautausmaalla on välttämätön osa kotikylämatkaa

Kotiseuturetki Hiitolaan 12.5. – 15.5.2011-07-19

Alhon asemalla

Kesän ensimmäinen matka, jolla sain olla mukana.

Minun päämääränäni oli käydä Alhon asemalla, jossa tätini asui.

Kyllä taksilla sinne pääsi majoituspaikasta.

Alho meille salokyläläisille oli kaupassa käynti- ja kohtaamispaikka.

Tarkastelen tässä vähän Alhon aseman seudun uusia ilmeitä.

Pullonkerääjiä saisi olla paljon ensi alkuun. Siellä olisi aineksia lasivillalle.

Viisihiikiselle talikolle olisi paljon tarvetta, että saisi vähän suuremman pihan. Talvikotiin tai mikä onkin sitten. Saisi vielä vähän

kauemmaksi jätteen löyhkän. Eihän se paljon kyllä auttaisi, sitä on kaikkialla koko aseman seutu täysi. Kasat vain lisääntyvät.

Mikä ihmisen silmää viehättää tuollaisen saatan keskellä asua, en tiedä.

Kyllä heillä täytyy olla paljon käyttömateriaalia, kun kasat ulkopuolella vain kasvavat. Rakennusrötisköt tiivistyy.

Pötkin talon pihalla istuskelin. Katselin, ei ole myllyä, eikä isännät tule myllylle viljasäkkeineen, raunio vain. Olenhan ollut siellä auttamassa talvisodan alussa.

Kuririn talossa oli lisätty

ulkorappuja. Siellähän asui mummo ja neiti postitoimiston tuvan puolella.

Mäellä törrötti koulu, jossa äitini on ollut koulun ensimmäisiä oppilaita.

Näin öljy- ja kaasupohdinta saastuttaa Karjalaa. Ryöstänyt meidän rakkaat maat.

Siellä peltosarat odottaa kyntäjää, kotipolut emäntänsä. Missä viipyy ihmisten askeleet.

Jäi niin pohjaton kaipuu sinne lapsuuteni maisemiin.

Kuvauksen kirjoitti
90-vuotias A. Kyllikki
Koski (o.s. Nolvi).

"Toiset polvet" Pirjo Kopra, Ari Vihavainen ja Pia Ketola esittivät upean Tattarin musikaalin.

Tattarin musikaali

Kolme serkusta Pia, Pirjo ja Ari, kolmen vanhimman Tattarin tytön jälkipolvet tekivät jälleen kerran meille mukana olijoille muistorikkaan hetken.

He olivat koonneet upeista, meille rakkaista lauluista ja runoista Tattarimusiikkia, jonka he meidän entisesä kotipihassamme upeiden kesäisten kullisten kaunistamassa maisemassa meille esittivät.

Kerrankin mekin olimme melkein pä mykkiä hämmästyksestä. Itku kurkussa ja kyyneleet silmissä kuuntelimme liikuttuneina noiden nuoriemme esitystä.

Ari! käy säveltäminen ja sanoittaminen melkein pä kädenkäänteessä. Tässä oli siitä nyt todella komea näyttö.

Harjoittelun järjestämisessä oli ollut monenlaista kommervenkkiä. Asuivat

han he kaikki eripuolilla Suomea. Eivätkä äidit ja tädit saaneet olla tietoisia koko asiasta.

Salaisuus onnistui täydellisesti ja yllätys oli sen mukainen.

Jälkikäteen videolta monia tapahtumia katsellessamme oli meillä naurussa pitelemistä.

Teksti ja kuva
Terttu Ketola

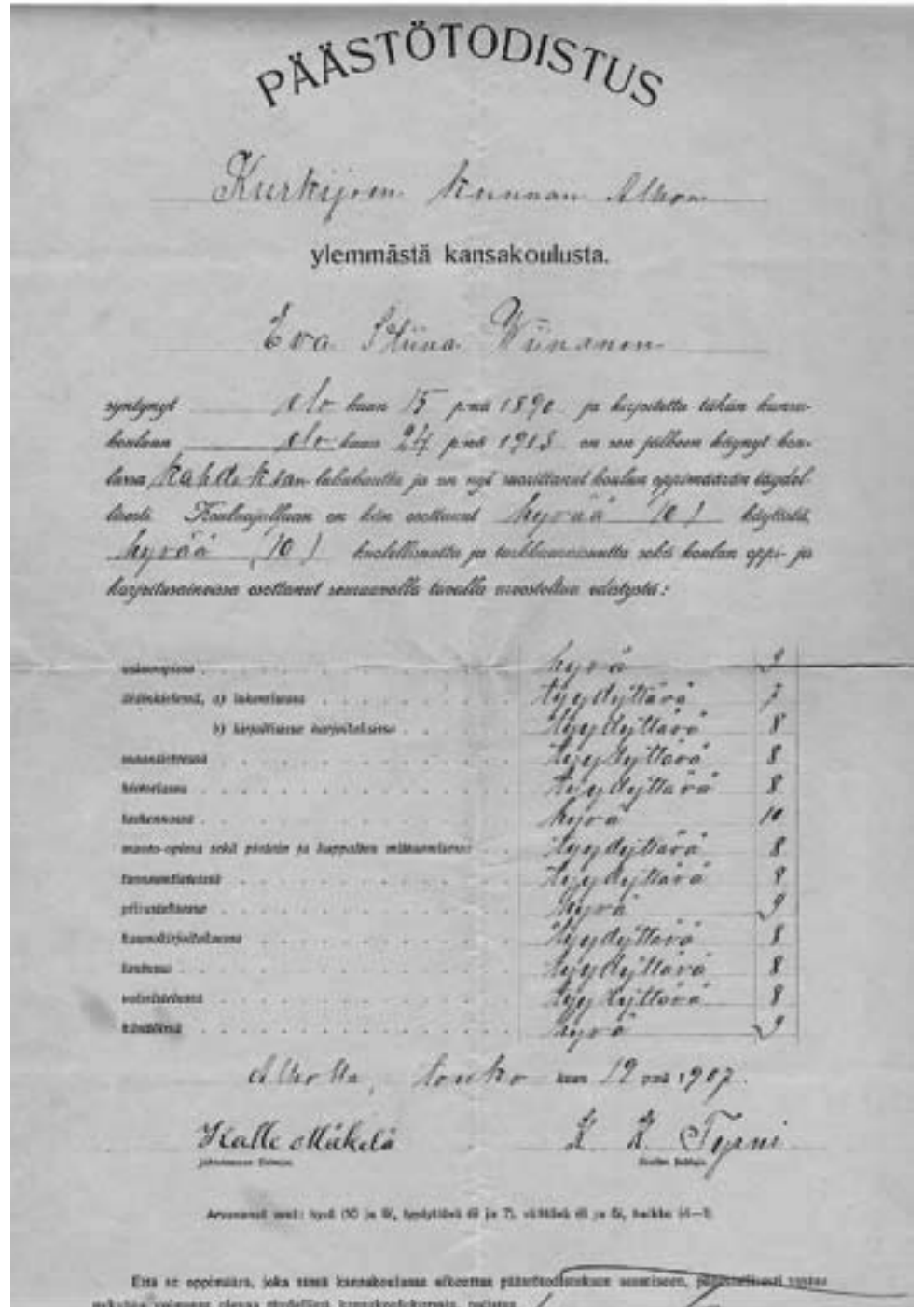
Vuosikymmenten jälkeen

Kuvan lapsukaiset ovat serkukset Päivi Zander (o.s. Ketola) ja Ari Vihavainen, jotka juhanuksena 1964 istuvat Leineperin mummolan pihalla. Ari on tässä jo yli puolitoistavuotias ja Päivi vähän yli vuoden vanha.

Toinenkin kuva on otettu mummolan pihassa mutta Hiitolan Nehvolassa 47 vuotta myöhemmin.

Ari esitti serkulleen tekemänsä laulun, joka kertoi lapsuusmuistoista ja muustakin mukavasta.

Teksti ja kuvat Terttu Ketola

Kuvateksti: A. Kyllikki Kosken äidin, Eva Stiina Nolvin (o.s. Viinanen), päästötodistus Kurkijoen kunnan Alhon ylemmstä kansakoulusta.

Kehrää, kehrää tyttönen

Pia Ketola kokeilee tädiltään Airi Vihavaiselta saamiaan karstoja.

Kotipihassa Karjalassa olemme vuosien aikana kokeneet monenlaisia yllätyksiä milloin kenenkin järjestämänä.

Nyt oli vuorossa Pian yllättäminen. Yllätyksen järjesti hänen Airi-tätinsä.

Pari vuotta sitten Pia oli kotikoivun juurella esitellyt meille varttinällä kehräämistä. Siinäähän ne hahtuvat hauskaasti tulessa keinuivatkin.

Viime kesänä Hiitolan juhlien yhteydessä pidetyssä kädentaitojen näyttelyssä olikin sitten vuorossa Piale vähän harvinaisella olevalla pystyrukilla kehräämisen esittely.

Kehrääjähän tarvitsee kunnan karstat. Sellaiset löytyivätkin Airi-tädin kätöistä. Mikäpä se olisikaan parempi paikka niiden luovuttamiseen kuin Karjalan kotipiha.

Yllätykset tekevät kotiseutumatkoihin näille "toisen polven" mukana olijoille monta mieleenpainuvaa, muistorikasta hetkeä. Ovathan he omasta puolestaan järjestäneet meille vanhemman polven matkalaisille isoja miellyttäviä yllätyksiä.

Teksti ja kuva
Terttu Ketola

Hus hellettä

Moni Kurkijokimuseon kynnysen yli astunut vieras on ollut pyörtyä jo kierroksen ensi metreillä. Osaksi syy lieenee ollut hienossa näyttelyssä, mutta vielä suurempikin syy löytyy. Sillä jos on tarjettu viime kesinä rannoilla, kotiseutumatoilla ja mustikkametsissä, vilu ei ole tullut Kurkijokimuseossakaan.

Pankin rakennusta aikoinaan remontoineet ovat visusti pitäneet huolta siitä, ettei rosvoille ja ryöväreille jää aukkoa, josta päästä sisään. Siksi ikkunoita ei saa auki edes pienen viileän ilman pihauksen verran. Kesällä aurinko paahtaa peltikattoa ja porottaa ikkunoista.

Paitsi museon vieraille, lämmin ilma ei tee hyvää myöskään museon kokoelelmille. Museon oppaat se suorastaan näännyttää. Kärpäset ovat pökertyneet niille sijoilleen.

Kaikkien meidän onneksi museoon on nyt saatu ilmanjäädyttimet. Ne puhkuvat ja puhaltavat suloisen viileää ilmaa tasaisesti ja säällä kuin säällä.

Nyt kaikki te, joilta kierros on helteen vuoksi jäänyt kesken, tervetuloa jatkamaan museoon tutustumista. Kaikki muutkin, joita helle huokaisuttaa, tervetuloa vilvoittelemaan

Kurkijokimuseon Perinne eläväksi hanke

Tallentaa kurkijokelaisten muistoja kotiseudusta
– Kerää vanhoja valokuvia Kurkijoelta
– Kartuttaa Kurkijokimuseon esinekerkkoja
– Kertoo elämästä Kurkijoella näyttelyin, lehtijutuina ja kuvakoostein
– Kannustaa ihmisiä elävän perinteen pariin

Kurkijokimuseo kerää

Muistot talteen

Haluaisitko
– lahjoittaa Kurkijoelta olevia esineitä tai valokuvia museoon?
– kertoa Kurkijoki -tarinasi ja -muistosi jälkipolville?

Ota yhteyttä! Kurkijokimuseolla Perinne eläväksi -hankkeen projektipäällikkö Niina Lehmusjärvi vastaa kysymyksiin ja ottaa lahjoituksia vastaan. Soita numeroon 050 403 6050, niin jutellaan lisää.

ja katselemaan vanhoja valokuvia ja kauniita käsitöitä. Museo on auki vielä elokuun ajan keskiviikkoina, lauantaisin ja sunnuntaisin klo 12-16.

Nähdään museolla!
Terveisin

Niina Lehmusjärvi
Perinne eläväksi -hankkeen projektipäällikkö

Kurkijokimuseossa työskentelevälle Lauri Viinikkalalle kuvat kertovat Karjalasta

Tänä kesänä Kurkijokimuseon kuvakokoelmaa on luetteloinut ja digitoitunut filosofian maisteri Lauri Viinikkala. Hänen työskentelynsä on mahdollistanut museon Museovirastolta saama avustus.

Ennen tätä pestiään Lauri oli Turun Museokeskuksessa digitoimassa esinekerkkoja. Kun tutkija Eeva Mikola kysyi, haluaisiko hän töihin Kurkijokimuseoon, Lauri oli heti valmis.

”Olen tehnyt kaiken näköisiä museoalan töitä, mutta valokuvien dokumentointia tai digitointia vain pari viikkoa”, Lauri kertoo. ”Silloin en päässyt kovin paljon sisälle siihen ja nyt oli tilaisuus saada lisää kokemusta.”

Mikä vanhoissa valokuvissa kiehtoo?

”Ennen kaikkea mennyt maailma. Aika, joka on ikuis-tunut, tekisi mieli sanoa jopa semmoisena kuin se on ollutkin. Kuvisa menneen pystyy näkemään kokonaisuutena, visuaalisesti. Niitten kautta pystyy näkemään millaista ihmisten elämä on ollut satakina vuotta taaksepäin. Täl-

lainen tilaisuus nähdä menneisyyden on kiehtova.”

Kurkijokimuseon kuvakokoelmasta onkin löytynyt paljon ikkunoita menneeseen. ”Nämä valokuvat ja nimenomaan Pekka Kyytisen kokoelma, joka on ollut työn alla, ovat olleet tosi informatiivisia ja hienoja. Ne ovat kulttuurihistoriallisesti hirtittävän arvokkaita

valokuvia. Niitä on ollut ilo käsitellä.”

Lauri on kotoisin Uudestakaupungista ja tekee parhaillaan väitöskirjaansa talonpoikien vaikutusmahdollisuuksista Varsinais-Suomen pitäjähallinnossa 1700-luvulla ja 1800-luvun alussa. Kurkijokimuseon kuvat ovat kuitenkin tutustuttaneet hänet Itä-Suomen

maisemiin. ”Niitten kautta oma, miten sen sanoisin, ymmärrys Karjalan suunnan elämästä silloin ennen sotia on syventynyt aika paljon.”

Laurin työ jatkuu vielä elokuun puoliväliin, mutta hän uskoo vierailevansa Kurkijokimuseossa vielä tulevaisuudessakin. ”Vaikka tämä ei ole tämän pidempi työhomma, niin onhan täälläkin muistoja syntynyt.”

*Teksti ja kuvat:
Niina Lehmusjärvi*

Lauri Viinikkalalle Kurkijokimuseo on ollut mielenkiintoinen työpaikka.

Ivan pelasti Eino

Kerronpa seuraavassa tositarinan kahden serkuksen ja yhden pikkuserkun vaarallisesta uintirekkestä Kurkijoen Haapavaaran peltolammikolle kesällä 1942.

Tämä pikkulammikko sijaitti ukkini Yrjö Riikosen ja Aleks Vepsän rajapellolla. Se oli ainoa lähiseudun käytettävissä oleva uima- paikka.

Oli helteinen heinäkuun päivä ja pikkuserkkuni Sep-po keksi, että lammikon voimme me uimataidottomatkin turvallisesti ylittää kovan juoksuvauhdin siivit-

tämällä liukusukelluksella.

No Seppo näytti Einoa ja minua vähä vanhempana mallia ja onnistui kuin onnistuikin ylittämään lammikon. Toki tiesimme lammikon pari metriä syväksi ja siksi vaaralliseksi.

Eino juoksi kyllä hyvän vauhdin, mutta liuku loppui kesken juuri syvimmällä kohtaa. Eino painui veden alle ja nosti päätään pari kertaa pintaan.

Rupesimme huutamaan apua ja lähinnä pellolla oleva Yrjö-ukkini juoksi ensinnä paikalle ja sukelsi

oikopäätä lampeen nostaa Eino rannalle. Samalla paikalle juoksi työssä oleva sotavanki Ivan, joka osasi antaa tekohengitystä.

Ivan sai heti vedet Eino keuhkoista pois ja Eino virkosi parissa hetkessä. Niin vaarallinen uintirekemme sai onnellisen lopun.

Ivan, kuten kai kaikki tiloilla työssä käyneet vangit, söivät perheen kanssa samassa pöydässä ja niin paljon kuin jaksivat. He kilpailivat keskenään rajusti päästäkseen tiloille töihin. Olivat muuten erittäin työl-

le ahneita ja aikaansaavia miehiä.

Eino pelastusoperaatio-ta seurasi erikoinen loppuliputus!

Yrjö-ukilla oli aina lompassaan hyvän juoksuhevosen hinta. Hänen lompansahan kastui Eino sukeltaessa.

No eipä hätää. Pyykinarulla heilui tuulessa pitkä rivi Snellmanneja, noita isoja vanhoja 5000 markan seteleitä. Siellähän ne pikaisesti kuivui ja olivathan ne paperiltaan paljon nykyuroja parempia!

Kyllä ne hevoskaupoissa taas hyvin kelpasivat!

Paavo S. Vepsä

Haasteltiin ja päätettiin

Tarinoita ja taitoja lapsille ja lastenlapsille

Ensimmäinen matkani Kurkijoelle tapahtui kesällä 1990 sen tein tätini Marjatta Ekmanin kanssa.

Sen jälkeen sitten on tullut tehtyä useita kymmeniä matkoja sinne. Kun 25 kerta tuli täyteen lopetin laskemisen.

Kiinnostus päästä käymään Kurkijoelle heräsi jo lapsena. Olivathan mummoni ja tätini kertoneet kaikenlaista niin kauniista Karjalasta sekä miten siellä elettiin ja mitkä asiat mitenkintehittiin. Uteliaisuus heräsi ja halusin lähteä katsomaan kaikkea sitä kertomaan.

Seisoessani isäni synnyinkodin portailla mieleeni palautuivat tarinat jotka lapsena kuulin. Ne olivat todellisia - ei satua.

Se tunne jonka koin oli sydäntä särkevä. Lupasin itselleni, että tämän kaiken haluan myös näyttää

ja kertoa lapsille ja lastenlapsilleni, mistä sukumme juuret ovat lähtöisin. Olen jo käynyt lasteni kanssa Kurkijoella, kun lastenlapset kasvavat isommiksi tuon myös heidät Karjalaan.

Karjalainen ruokaperinne on myös säilynyt, se on jo lapsena opittu taito. Säilymisestä ovat pitäneet huolta lastenlapseni, jotka ovat osallistuneet pienestä asti Karjalaisille kesäjuhille, erityisesti osallistumalla valtakunnallisiin piirakkakisoihin.

Toiveeni on, että voimme järjestää monta onnistunutta matkaa koti Karjalaan esisiemmen synnyin seuduille.

Jakakaamme tunteet yhdessä. Sielun sopukoissa pysyvät koetut tunnelmat kotiseutumatoilta vuosien varrelta.

Riitta Sainio

Riitta Sainio, olen Kurkijoki-Säätiön hallituksen jäsen ja pitäjätöimikunnan- ja lukijamatkatoimikunnan jäsen.

Olen syntynyt Muurlassa. Isäni Matti Suveri, entinen Sikiö, oli syntynyt Elisenvaarassa. Hänen vanhemmistaan Pekka oli syntynyt Hiitolan Kuoksjärvellä ja äiti Tilda, o.s. Raikaa, Kurkijoen Raholassa. Äitini Aini, o.s. Santasaari, on syntynyt Muurlassa Salon seudulla. Olen siis karjalainen- varsinais-suomalainen, mutta tunnen olevani sata prosenttinen karjalainen.

Olen lähdössä Kurkijoen lukijamatkalle. Kuvassa mukana tyttären pojat, pienempi Ilkka ja isompi Sauli Saarnio saattamassa minua aamu tuimaan. Pojat ovat piirakanleipoja mestareita.

Särkijärven Kiiskit taas koolla

Naantalin Merimaskussa Taattisten tilalla

Tämän kesän kokoontuminen oli jo kolmas lajissaan. Voisikin sanoa, että se on jo muodostumassa perinteeksi. Ensimmäinen kokoontuminen oli 2009 kesäkuun ensimmäisenä päivänä.

Idean siihen antoi Imatralta Aili Johanneksen tytär, joka on kiinnostunut suvun historiasta. Tutkimusta tehdessään hän oivalsi, että kun sukumme asuu hajallaan ympäri Suomea, niin sukumme jäsenet eivät edes tunne toisiaan.

Aili ehdotti, että järjestetään suvukokous ja niin myös tapahtui. Kokoonnuimme laivalla risteillen Tukholmaan. Toinen kokoontuminen 2010 oli eteläisen Savon kauniissa maisemissa Kerimäellä. Siellä ilmat eivät kokoontumistamme suosineet vaan olivat varsin koleat.

Tänä vuonna meitä oli saapunut Taattisten taloon 36 henkeä eripuolilta Suomea. Mukana oli neljän sukupolven edustajia.

Erikoista tässä Kiiskien suvun kokoontumisessa oli se, että Kiiski -nimistä henkilöä ei paikalla ollut

ainuttakaan. Silti Kiiskien henki leijui vahvana mukana tilaisuudessa.

Minäkin, omaa sukua Kiiski mutta nyttemmin Rainetsalo, vaihdoin nimeni siksi, että lapseni säästyisivät nimestä johtuvasta pilkasta. Kun Karjalassakin, missä asui tietojeni mukaan 900 Kiiskiä, kouluiässä pilkkaaminen oli yleistä, saatikka sitten täällä lännessä.

Meitä heli kesän ensimmäinen hellekausi, aivan kuten vuonna 2009. ”Järjestelytoimikunta” oli laatinut tilaisuutta varten ohjelma-lehtisen, jota riittikin lähes jokaiselle.

Iltapäivällä klo 14 alkoi varsinainen ohjelma. Lauoimme Karjalaisten laulun ja sen jälkeen Aili kertoili suvun vaiheista tutkimustensa valossa. Sitten kuultiin yksinlauluna Kurkijoen laulu.

Ohjelma jatkui, kun järjestelytoimikunnan vaatimuksesta osanottajista vanhin Reino Rainetsalo luki nimimerkki Repen kirjoittaman saakkunan siitä, miten suvun vaiheet olisivat

voineet olla.

Tämän jälkeen siirryimme Taattisten tilan kauniiseen ruokasaliin hyvän ruuan ääreen. Vapaan seurustelun aikana opettelimme tuntemaan toisemme, kunnes Jaakon tyttäret Salme ja Saini sekä Ollin tytär Eila kutsuivat meidät kahville.

He olivat puhumatta meillemuille valmistaneet jo kotonaan kahvipöytään tarvittavat ainekset. Oli hyvät kahvipöydän antimet.

Ilta kului seurustellessa, kunnes vähän jo hämärtyessä alkoi krillistä kohoilla savu. Lampaanlihasta tehdyt nakit ja makkarat alkoivat

levittää tuoksuaan. Nakkien hankinnasta en tiedä muita syyttä kuin Sainin miestä Raineria, mutta lampaan lihasta Taattisten tilalla valmistetut makkarat maistuvat oikein hyviltä.

Nukuttuamme yöme historiaa henkivissä vuoteissa näimme jo uniakin entisistä ajoista. Aamulla talon tarjoama aamiainen maistui oikein hyvältä. Irti oleva hevonen seisoikuten eilenkin keskellä pihaa katsellen rauhallisena ympärilleen. Hän oli talon

vanha palvelija ja nyt jo eläkeläinen.

Alkoi lähestyä taas eron haikea hetki. Hyvästellesämme ja halailemme puhuimme, jospa taas ensi kesänä tapaisimme Imatrallla kylpylässä, jos vielä voimia riittää.

Kirjoittaja on Juho Kiiskin vanhimman pojan Fiilipin vanhin lapsi Reino o.s. Kiiski, nyttemmin Rainetsalo.

Kuvassa keskellä Saini Jaakon tytär. Hän toimi tämän vuoden järjestelyjen pääemäntänä apunaan vasemmalla oleva Salme Jaakon tytär. Oikealla Raineri, joka oli krillauksen hoitajana ammattinsa taitava. Kuva ja teksti Reino Rainetsalo.

160 VUOTTA SITTEN...

Lauantaina heinäkuun 14. p:nä. 1951.

Kurkijoen Pitäjäjuhlat

Oripäässä sunnuntaina 29. 7. 51.

JUHLAJUMALANPALVELUS Oripään kirkossa kello 10.

Saarnaa rovasti P. J. Syrjämä. Alttaripalvelus kirkkoherra A. Kujala, uruissa konttori Pentti Kortteenmaa. Avustajina sairaanhoitajat: Maija Torikka sekä Kurkijoen sekakoro Antti Korjosen johdolla. Kolehti juhlanenon peittämiseksi.

URHEILUKILPAILUT kello 12 Oripään urheilukentällä.

Järjestää V- ja U-seura Kurkijoen Piiska.

PÄIVÄJUHLA kello 14 Oripään yhteiskoulun kentällä

arvokkaalla monipuolisella ohjelmalla. Puhujina mm. mv. Pekka Kiiski ja Kaapo Huittinen. Musiikkiesitykset: Kurkijoen Torvisoitto-kunta, johtaa A. Korjonen. Kuorolaulua: Kurkijoen Sekakoro, Juhlaruno: Heikki Kiiski, esittää A. Toivola. Yksinlaulua sairaanhoitajat Maija Torikka, Kanteleensoittoa I. Väisänen. Vapaa sana. Loppusanat kirkkoherra A. Kujala. Maamme.

ILTAJUHLA Oripään yhteiskoulun juhlasalissa kello 19.30.

Terviseiltoja Kurkijoen Torvisoitto-kunta, tervetuloa Orip. Karjalaseuran puheenjohtaja P. Sihvonen. Kuorolaulua Kurkijoen sekakoro. Lausuntaa rouva Aune Lehtonen. Kanteleensoittoa Ilmari Väisänen. 2-os. näytelmä ”Justinen juoni” esittävä: Niinijoen Karjalaiset ry. näyttelijät.

RAVINTOLASTA huolehtivat Kurkijoen Martat. **TERVETULOA ORIPÄÄHÄN!**

KURKISAATIO. **ORIPÄÄN KARJALASEURAT.**

”Lättähatulla” Tampereelta pohjoiseen 50-luvulla

”Lättähattujen” aikakaudella 1950-luvulla, olin eräänä kesänä matkalla Tampereelta Oriveden suuntaan. Nähdäkseni seutua laajemmalti menin takimmaiseen vaunuun, jonka takaoven ikkunasta näki taakse jäävän radan ja maisemia sen molemmin puolin.

Hetken kuluttua seuraani liittyi valkotukkainen, tyylikkääseen pukuun pukeutunut vanha herrasmies. Hän oli erikoisesti kiinnostunut radasta ja sen kaarteista. Hän kertoi opiskelleensa 1900-luvun alkupuolella USA:ssa vuori-insinööriksi ja tehnyt elämäntyönsä Pennsylvanian osavaltiossa

ja nyt eläkkeellä tullut katselemaan syntymämaataan.

Hänen isänsä – insinööri – oli ollut mukana 1800-luvun loppupuolella rakennuttamassa Tampere-Haapamäki rautatietä. Hän kertoi, että Tsaarin rautatiesuunnittelijat piirsivät tarpeettomia kaarteita rautatien rakennussuunnitelmaan – sen takia, että niistä sai huomattavasti paremman palkkion.

Katsoessamme taakse jäävää rataa totesimme yhdyssä, että asiassa saattaa olla paljon perääkin. Rata teki todellakin mutkia, vaikka kalliota eikä suomaastoa ollut edes lähelläkään rataa. Tällaisia paikkoja oli mat-

kalla Orivedelle useampia-kin.

Minä kertoilin hänelle lyhyesti talvisodasta ja karjalaisten, joihin itsekkin lukeuduin, evakoinneista.

Matka kului rattoisasti keskustellen nuoren karjalaisen evakon ja amerikkalaisen eläkeläisen kesken – suomen kielellä.

Lopuksi hyvästelimme oikein kädestä ja minä poistuimme ”lätästä” Korkeakosken asemalla hänen jäädessään seuraamaan rataa ”lätän” takaikkunasta.

Muisteli Aku

Kirje lukijalta

Kylästä kylään -teoksen digitoinnista

Kurkijokelaisen viime numerossa Osmo Kuosa kertoi Säätiön päättäneen tal-koovoimin digitoida Kurkijoki kylästä kylään -kirjan.

Puhuin viime syksynä Turun Forum Marinumin kokouksessa digitointi-ideasta kahdelle Säätiön edustajalle. Vastauksista päätettiin, että uusi painos oli tarkoitus toteuttaa jollain muulla tavalla. Olisiko

kyssä facsimile?

Niinpä digitoin ja taitoin kirjan itselleni. Se on nyt iPad:ssäni pdf:nä ja on osoittautunut hyödylliseksi jo kahdella kotiseutumatkalla. Kuvat tosin vielä pääosin puuttuvat ja loppupään tarkempi oikoluku on kesken. Pdf:hän on myös se tiedostomuoto, jossa painotus oli toimitetaan kirjapainoon. Ennen viime kevään

valtuuskunnan kokousta tuputin Säätiön edustajalle näytettäväksi kokoukselle kuvilla varustettua osaa Elisenvaaran osuudesta tässä tiedostossa.

En ole kuullut, miksi valtuuskunta päätti digitoida talkoovoimin, kun se työ (ja vielä taittokin) oli itse asiassa jo tehty.

Tapio Nikkari

Kurkijoen 65. Pitäjäjuhlat 13.-14.8.2011 Loimaan yhteiskoululla

Lauantaina 13.8.

Iltapäivällä mahdollisuus sukuseurojen ja muiden ryhmien kokoontumiseen koulun tiloissa (kts. ilmoituksen alaosa)

klo 12-17.30 kiertojelu Kurkijokea Loimaalla (kts. erillinen ilmoitus)

klo 17-19 ruokailumahdollisuus koululla

klo 19.00 Muistojen iltamat (10 €)

ohjelmassa mm.

- juontaja kotiseutuneuvos Eino Vepsä
- "Uljaita urhoja vai kuinka?"
- Salon Seudun Karjalaiset Wilmat
- lauluryhmä Evakot
- tanssit: Duo Särkkä

Sukuseurojen ja ryhmien kokoukset

Sukuseuroilla ja muilla ryhmillä on mahdollisuus kokoontua lauantaina iltapäivällä koulutiloissa. Ilmoita ennakkoon toimitukseen ryhmäsi kokoontumisesta ja osallistujien lukumäärästä.

Sunnuntaina 14.8.

klo 10.00 Messu Loimaan kaupunginkirkossa

klo 11.30 Lounas yhteiskoululla

klo 13.00 Kurkijoen kirkosta, Aslak Sarre

klo 14.00 Päiväjuhla (10 €) ohjelmassa mm.

- Juhlapuhe, Ulla Huittinen
- Runoesitys Laura Kilpiö
- Korsukuoro
- Tuija Saura, lottalauluja
- Lotta-kirjoituskilpailun tulosten julkistaminen
- Karjalakuoro

Vetoomus

Innosta juhille mukaan uusia henkilöitä, ota lapsenlapset tai lapset mukaan juhille, pienimmät Lapsiparkkiin.

Jos haluat tukea juhlien järjestämistä, voit tuoda mukana arpaisvoittoja.

Majoitusta voitte kysyä mm.

Loimaan evankelinen kansanopisto
02-7627217

Loimaan Seurahuone
02-76365100

Tavataan juhlilla!

Kurkijoki-Säätiö

Kalakurjet

Kiertojelu Kurkijokea Loimaalla

la 13.8. klo 12.00- n. 17.30

Oppaana kotiseutuneuvos Eino Vepsä

- kokoontuminen Loimaan Osuuspankin eteen klo 12.00
- Koulumuseo
- Sarren kotimuseo
- Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkki
- Kurkijoki-museo
- Kurkijoki-puisto ja Kurkijokelaisten evakoiden muistomerkki
- paluu Pitäjäjuhlille Loimaan Yhteiskoululle ja OP:n eteen

Retken hinta 34 € maksetaan bussissa matkan alussa. Hinta sisältää kuljetukset, opastukset, sisäänpääsymaksut ja kahvi- ja mehutarjoilun.

Sitovat ilmoittautumiset 5.8.-12.8. välillä Vuorisen liikenteelle, puh. (02) 762 7072 tai ennen 5.8.

Kurkijokelaisen toimitukseen ti, to klo 9-14, puh. 050-5213336

Retki toteutuu, jos osallistujia on vähintään 30.

Kurkijoki-Säätiö

60 Kurkijokelainen 60 VUOTTA SITTEN....

Meri-, ilma- ja junatauti

On ihanaa lähteä lomamatkalle, mutta rehellisesti sanoen elämä tuntuu silloinkin toisinaan epämukavalta, jos laiva sattuu keinumään, lentokone joutuu ilma-kuoppaan tai jos joutuu istumaan junassa takaperin. Useimmiten epämukavan olon aiheuttaa sisäkorvan tasapainoelin, joka tavalla tai toisella on häiriintynyt.

Kun lapset ja aikuiset ja vieläpä eläimetkin sairastuvat merikipuun, säästävät kuurot ja kuuromykät useimmiten tältä vaivalta. Mutta ei ainoastaan sisäkorva näyttele osaa merikivussa, vaan omalla mielikuvituksellamme on siinä osuutensa, sekä sen lisäksi lämmöllä, erilaisilla hajuil-la kuten bensiinin hajulla, ruuan käryllä ja eteläisissä maissa erityisesti valkosipulin hajulla. Kun sairastumme istuessamme takaperin junassa, johtuu se myös optisesta vaikutelmasta. On helpompaa ikäänkuin poispäin siitä.

Eräs matkustuksen asian-tuntija antaa hyviä lomaneu-

voja: Ei milloinkaan pidä lähteä laivamatkalle tyhjin vatsoin siinä luulossa, että siten välttyy merikivulta. Päinvastoin sopiva määrä ravintoa rauhoittaa elimistöä. Jos onnistuu saamaan paikan keskeltä laivaa ja muutenkin pysyttelemään paikoillaan, on kaikki mahdollisuudet selviytyä kunnossa ainakin pienemmästä myrskystä.

Junassa on paras paikka keskellä junaa kasvot veturiin päin. Autossa tai bussissa on parasta istua mahdollisimman lähellä kuljettajaa. Lentokoneessa on paras paikka hiukan koneen keskiosasta eteenpäin.

Pienten hyvinvointiamme häiritsevien epämiellyttävien hajujen poistamiseksi on erinomaista pitää pullo eau de cologne laukussaan. Ja vihdoon on nykyään myös saatavissa monenlaisia tehokkaita meritautitabletteja, joista saattaa olla suurtakin apua.

Kurkijokelainen lauantaina heinäkuun 28. p:nä 1951.

Erkki Rahkola & Carl-Fredrik Geust:

Vaiettu Elisenvaaran pommitus

Evakkohelvetti 20. kesäkuuta 1944
Ajatus Kirjat

Kovat kannet, 17 liitettä, valokuvia,
288 sivua, ovh 38 €

Nouda tai tilaa Kurkijokelaisen toimistosta 25 €

Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
Puh. 050-521 3336, toimitus@kurkijoki.fi

TAAS SAATAVISSA

Esseen puumerkki

Aina on aihetta juhlaan

Siitä on jo 20 vuotta, kun me neljä Piitolan Nehvolassa syntynyttä Tattarin tyttöä saimme tehdä entiselle kotiseudulle vuosikymmenien jälkeen ensimmäisen aivan uskomattomia tunteita herättäneen matkan.

Vuosi vuoden jälkeen aina keväisin tuntuu siltä, että kesä ei tule ennen kuin on käyty ”kotona”.

Jokainen matka muodostuu aina erilaiseksi.

Ensimmäiset matkat olivat kuin toivoretkiä, kun tongimme ja etsimme jotain konkreettista entisestä.

Jokainen pienikin löytö oli kuin suuri uskomaton aarre. Juuret löytyivät vähitellen.

Nyt tehtävillä matkoilla on meille ihan uusi merkitys. Ovathan nyt mukana ”toiset polvet”, niin kuin tuo upea serkussakki oli laittanut tekstiksi tekemäänsä banderoliin, jonka he ripustivat puiden väliin heti kotipihaan saavuttuamme.

Kovakantisia yllätyksiä

Meille oli tänä juhluvuotena heidän taholtaan järjestetty yllätys toisensa jälkeen.

Ensimmäinen yllätys tuli noin vuosi sitten, kun nuorimman Tattarin tytön Raijan luona järjestettyihin kesäkekkereihin vanhimman siskon Anjan tytär Pirjo ja oma tyttärenti Pia olivat meidän tietämättämme koonneet kirjaksi sota-ajan, lapsuutemme ja nuoruutemme tapahtumat runsaine kuvineen. Emme voineet kuin itkeä ja nauraa sekaisin tuota upeaa kirjaa katsellessa. Nimenä kirjalla oli yksinkertaisesti Tattarin tytöt.

Seuraava yllätys olikin sitten tulossa jo jouluksi.

Jokainen sai paketin ja ukaasina oli, että sen sai avata vasta tietyllä kellon lyönnillä.

Jälleen ihmettely kera saimme selailla uutta kirjaa. Tällä kertaa siihen oli koottu meille tuttuja omin voimin tehtyjä lauluja.

Kirja oli Tattarin laulukirja. Siinä oli tekstejä minulta, Ritva Tillqvistiltä, Ari Vihavaiselta ja upea Lyydian valssi tyttärenti Pia Ketolan sanoittamana. Tätä laulua ei kukaan voinut kyynelehtimättä lukea eikä laulaa.

Ei kahta kolmatta

Tänä kesänä tuli sitten se suuri ”jytty” Nehvolan kotipihassa. Jälleen uusi kirja ja kaikkein suurin yllätys.

Siihen oli koottu kaikkien 20-vuoden aikana tekemiemme matkojen kirjoituksia, tunnelmia ja kuvia eri vuosilta. Kirja oli saanut nimen ”Tattarin tytöt, paluu juurille”.

Nyt kun on joka paikassa toivotettu, kuinka tärkeää on tallettaminen ja erilaisten asioiden säilyttäminen, niin tämä on sitä parhaimmillaan.

Teksti ja kuva:
Terttu Ketola

Juhlahetki kotikoivun juurella

Olimme monta vuotta sisarieni kanssa puhuneet, että olisi upeaa kerran olla kansallispuvuissa kotikoivun juurella.

Nyt oli 20-vuotis juhluvuosi ja päätimme, että tänä vuonna se tapahtuu. Feresin helmathan siellä ovat jo monena vuonna heilahdelleet.

Kyllä tuntuikin uskomattoman ihanalta ja juhlaalliselta tallustella lapsuuden pihamaalla oikein juhlaissa vaatteissa.

Oli meillä toinenkin syy. Vietimme muistorikkaan hetken myös ikuisen Karjalaan siirtyneen Ritva-siskomme synnyinsaunan raunioilla.

Matkaan mahtuikin iloa ja surua. Tunteet vaihtelivat naurusta itkuun. Niinhän sitä meillä karjalaisilla taitaa useinkin olla. Ilo pintaan vaikka syvän märkänis.

Teksti
Terttu Ketola

Jo kolmas kirja vuoden sisällä, kirjan nimenä, Tattarin tytöt paluu juurille. Kirjoituksia ja kuvia kotiseutumatoilta 20 vuoden ajalta.

Asianajajia

ASIANAJAJA
on asianajajaluottoon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupavahvistaja
Kauppakatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

asianajaja, varatuomari
Jari Heikman
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

Muistathan tehdä muuttaessasi osoitteenmuutoksen Kurkijokelaiselle?

Lehti ei saa uusia osoitteita tietoonsa automaattisesti. Postista saa ”Osoite muuttuu” -kortteja, jotka kulkevat ilmaiseksi.

Kurkijokelainen,
Koulukuja 7,
32200 LOIMAA
puh. 050-521 3336
toimitus@kurkijoki.fi

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija.

Tilaa nyt Kurkijokelainen, kaksi kertaa kuukaudessa ilmestyvä pitäjälehti!
Vuosikerta vain **39** eur. Tilattuna alle 1,70 eur/kpl.

Tilaan Kurkijokelaisen

☐ Itselleni ☐ Lahjaksi

Lehden saaja

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Lahjatilauksen maksaja:

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Pvm. _____

Allekirjoitus: _____

Palauta kuponki kirjekuussa osoitteella:
Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
tai tee tilaus sähköpostiosoitteessamme:
toimitus@kurkijoki.fi

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA
LOIMAAN MUSIIKKI
Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoimena:
ma suljettu, ti-pe 12-17, la 10-14

Tilaa Kurkijokelainen lahjaksi
viereisellä tilauskortilla tai soittamalla toimitukseen
p. 050-5213336

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Kymmenen.
2. Nauris.
3. Irlannissa.
4. Vuonna 2000.
5. Rääkkylä.
6. Tervakoski Oy.
7. Urho Kekkonen.
8. Enon.
9. Keltaisia.
10. Rautatieläiset.

Kurki joki-Museo

Avoimena kesä-, heinä- ja elokuussa keskiviikkoisin, lauantaisin ja sunnuntaisin klo 12-16.

Kesänäyttely
Lyyli 100 v.
Kurkijokelaisen naisen elämää

Kojonperäntie 446, Kojonperä, Loimaa

Pääsymaksut: Aikuiset 2 €
Lapset (alle 12 v.) 1 €

Ryhmävaraukset: Museo 050 4036050
Eino Vepsä 0500 875211
Antti Eklund 050 3426608